

Ez is tehetséggondozás! Módszertani műhelyek találkozója

A helyszín az ELTE PPK
Időpont: 2013. október 19.

Schmidt Barbara
Neveléstudományi MA
Levelező
I. évf.

Ez is tehetséggondozás! Módszertani műhelyek találkozója

A helyszín az ELTE PPK épülete, Budapest, Kazinczy utca 23-27.

Időpont: 2013. október 19.

A rendezvény programja

9.00-10.00 Regisztráció

10.00-10.10 Megnyitó. Pléh Csaba akadémikus, az MTA rendes tagja

10.10-10.35 Nahalka István: Tehetséggondozás és méltányosság

10.35-11.00 Fülöp Márta: A tehetséges versengő

11.00-11.25 Z. Karvalics László: Tehetséggondozás? Tehetségteremtés!

11.25-11.50 Péter Szarka Szilvia: Új utak a kreativitás fejlesztésében: a kreatív klíma szerepe a tehetséggondozásban

11.50-12.10 Kérdések, reflexiók

12.10-13.00 Ebédszünet (A szervezők szendvicsebédet biztosítanak)

13.00-14.00 Fórumbeszélgetés. Tehetség-konceptciók, tehetségműhelyek. Ami megkülönböztet és ami összeköt. A beszélgetést Fuszek Csilla (igazgató, Budapesti Európai Tehetségközpont) moderálja. Résztevők: Arató Ferenc (egyetemi adjunktus, PTE), Balogh László (egyetemi docens, DE, Pszichológiai Intézet), Bodnár Gabriella (egyetemi docens, BME), Gyarmathy Éva (egyetemi docens, ELTE), Péter-Szarka Szilvia (egyetemi adjunktus, DE, Pszichológiai Intézet), Vass Vilmos (egyetemi docens, ELTE).

14.00-14.15 Kávészünet

14.15-15.45 Műhelyfoglalkozások: Tehetségműhelyek interaktív bemutatkozása. Hat párhuzamos szekcióban, két-két tehetségműhely mutatkozik be. A műhelyfoglalkozások beharangozóját lentebb közöljük.

15.45-16.00 Összegzés

A tehetségműhelyek bemutatkozása a következő hasábokon olvasható:

1. ESÉLYTEREMTÉS ÉS TEHETSÉGGONDOZÁS

Különleges gyermekek tehetségfejlesztése az örömpedagógia módszerével

A foglalkozást vezeti: Szeverényi Irma

Zuglói Benedek Elek EGYMI

A Montessori pedagógia alapjaira épített gyakorlat során a gyermekek egy gondosan előkészített tanulási környezetben végzik tevékenységüket. A nagy reformpedagógus didaktikai eszköztárába adaptált IKT (információs és kommunikációs technológia) egy saját tanulási útvonalat enged meg a fejlesztés során, amely szabad teret ad kreativitásuknak, s a bennük szunnyadó tehetségnek.

Az Igazgyöngy Alapítvány esélyteremtő-tehetséggondozó munkája

A foglalkozást vezeti: Lencse Máté

Igazgyöngy Művészeti Alapítvány, Berettyóújfalu

Az Igazgyöngy Alapítvány esélyteremtő-tehetséggondozó munkáját a 33 LHH kistérség egyikében végzi. Komplex problémakezelésünk eredményeképp az esélyteremtés lassan megteremtí a tehetséggondozás feltételeit. A szekcióban ennek a munkának a módszertanáról esik szó.

2. SPECIÁLIS ESZKÖZÖK A TEHETSÉGGONDOZÁSBAN

A képességfejlesztő sakk a tehetséggondozásban - Előadás, eszközbemutató és módszertani ajánlás

A foglalkozást vezeti: Öryné Gombás Csilla és Dienes Anna

Sakkpalota képességfejlesztő program

A bemutató célja a tehetségfejlesztő sakk mint oktatási eszköz iránti figyelem felkeltése, hiszen ezzel a módszerrel a gyerekek iskolai eredménye, tanulási hatékonysága javul, fejleszti a kreativitásukat, a problémamegoldó képességüket és a memóriájukat.

Mozgásban a gondolat

A foglalkozást vezeti: Pirók Mónika

Szolnok Városi Óvodák, Hétszínvirág Óvoda

A rendszerezett megfigyelések hatékony segítséget nyújtanak a gyermekek eltérő érdeklődéséhez és igényeihez igazított, intellektusuk működési szintjének megfelelő, csoportos- és önálló tevékenységeik, mozgásprogramjaik megtervezéséhez, gazdagításához. A Magyar Mozgáskotta Módszerre épülő „Mozgásban a gondolat” Tehetséggondozó Program, az edző hatás mellett, a neurológiai harmonizációt segíti elő oly módon, hogy integrálja a sport, a zene, a matematika- logika, a környezetismeret, irodalmi ismeretek- élmények, drámajátékok elemeit. A gyermekek szeretik a Mozgáskottát: kihívásokat ad, elemekre bontja a mozgásos folyamatot. A módszer kapukat nyit, inspiratívan hat a gyermekekre, felnőttekre egyaránt.

3. A TEHETSÉGGONDOZÁS VÁLTOZATOS ÚTJAI

Egyéni bánásmód - avagy *A kiskakas gyémánt félkrajcárja* másképpen

A foglalkozást vezeti: Fehér Mária

IV. Béla Általános Iskola, Hejőkeresztúr

Az emberek, és így a gyerekek is különbözőek, mindenkinek más-más intelligenciaterület az erőssége, és egy adott pillanatban a gondolkodás más-más szintjén állnak, ennek megfelelően egy-egy ismerethez különböző utakon juthatnak el. Ha rátalálunk ezekre az utakra, felismerjük diákjaink szükségletét, személyre szabott feladatokkal motiválttá tehetjük őket, az ismeretszerzést pedig örömtelivé.

Az interaktív foglalkozás célja annak bemutatása, hogy a Bloom féle taxonómia segítségével hogyan érhetünk el pozitív eredményeket a tehetséggondozásban.

Így sziporkázunk mi!

A foglalkozást vezeti: Darabos Beáta

Szandaszőlősi Általános Iskola, Szolnok

A Szanda Sziporka Tehetségpont hosszú évek tudatos munkájának köszönheti a tavaly elnyert akkreditált kiváló tehetségpont címet. Az intézményben az együttműködés kultúrája és az innovatív hajlam megfelelő keveréke jó alapokat biztosít a fiatal tehetségigéretnek számára. A mindennapi munkában jól használható, bevált tehetséggondozó módszereket osztanak meg az érdeklődőkkel.

4. TEHETSÉG ÉS TUDOMÁNY

Edison Klub

A foglalkozást vezeti: Murvai József

Edison Klub tehetségműhely, Csorvás

Hogyan neveljünk feltalálókat? A 25 éves Edison Klub és a kiválóan akkreditált Edison Klub Tehetségpont bemutatása. Honnan jön és merre tart a kreatív gondolat? A résztvevők a foglalkozáson megismerhetik az Edison Klub diákjainak alkotásait, és meg tapasztalhatják a feltalálás folyamatát.

ÉlményMűhely: Művészet és matematika, játék és innováció – interaktív foglalkozás

A foglalkozást vezeti: Szabó Ildikó (ANK, Pécs)

A Nemzetközi ÉlményMűhely Mozgalom programja

Az ÉlményMűhely Mozgalom célja, hogy megmutassák: a matematika több is lehet, mint szigorú tudomány. A matematika számukra a közös élmények, felismerések forrása, az örömteli alkotás eszköze. A műhelyen résztvevők interaktív foglalkozás keretében ismerkedhetnek meg az ÉlménySzertár néhány eszközével és alkalmazásával, miközben matematikai-művészeti-tudományos alkotások is születnek egyben.

5. KOMPLEX TEHETSÉGFEJLESZTÉS

„Kredenc” Kommunikációs Műhely

A foglalkozást vezeti: Szilka Bernadett

Hajnóczy József Kollégium, Pécs

Íme, a „Kredenc”! Kollégiumi kommunikációs műhelyünk munkájában évente 15 középiskolás diák vesz részt. Ebben a komplex tehetséggondozó programban a szakemberek a diákok anyanyelvi, szóbeli és írásbeli kommunikációs, valamint vizuális kompetenciáit fejlesztik. A gyakorlatorientált, személyiségfejlesztéssel is összekapcsolódó felkészítő, tehetséggondozó foglalkozásokon kívül a műhely munkájához tartozó versenyek, vetélkedők lehetőséget biztosítanak a további tehetséges gyermekek azonosítására, a programban már részt vevő diákok bemutatkozására. A tehetséggondozó műhely fő produktuma a Kredenc című diákújság és a Hajnóczy Galéria kiállításai.

Tehetséggondozás a személyiség formálásában

A foglalkozást vezeti: Katona Istvánné, Subrt Péter

Pástorvölgyi Általános Iskola és Gimnázium, Eger

Az iskola komplex tehetséggondozó programjából a műhelyfoglalkozáson bemutatják, hogy milyen előnyökkel jár, ha a tehetséggondozó pedagógus mentortanár is egy személyben, és így be tudja vonni a tanárjelölteket a tehetséggondozásba. Az alkotás és a játék öröme egy különleges nyári tábor kézműves-, drámajáték és önismereti foglalkozásain keresztül tapasztalhatják meg a résztvevők.

6. MINDENKI TEHETSÉGES!

Maugli program - "Egy vérből való vagyunk, te meg én"

A foglalkozást vezeti: Kerényi Kata

Zöld Kakas Líceum, Budapest

A műhely a Maugli program két oldalát mutatja be. Egyrészt a résztvevők megismerkedhetnek azokkal a diákokkal, akik egy átlagos osztályközösségben összeférhetetlenek, nehezen kontrollálhatóak, nem képesek haladni és tanulni, egy más rendszerben azonban szárnyakat kaphatnak és kiderülhet róluk, milyen különleges adottságaik vannak. Másrészt betekintést nyújt abba, milyen szintjei léteznek a differenciált oktatásnak, hogyan lehet kompetenciák, és nem tananyag mentén értékelni a diákokat, és hányféle út vezethet az iskolai kudarcoktól egy sikeres karrierig.

Én is tudok dobolni!

A foglalkozást vezeti: Hudák Tibor; Asszisztens: Cséreg István

Peron Music Alapítvány, Tatabánya

A dobok fontos kulturális-közösségi és történelmi szerepet képviselnek, így a ritmus és az emberi lét elválaszthatatlan egymástól. Hogyan alakult a hangszer a történelem során? Mi az a nyelv dob és vajon lehet-e jégből dobot készíteni? Egyet ígérhetünk. Bebizonyítjuk, hogy dobolni mindenki tud!

Pléh Csaba – Elméletek és módszerek

- Tehetség – MÚLT

- Kreativitás – Az emberi minőség (politikai nézet „Sputnyik sokk”)
- A tehetség alapvető „problémája” a nyitottság, divergens gondolkodás

- Tehetség – JELEN

- Nyitott, divergens gondolkodás – pozitívum
- Tehetseggondozás – Mentor szerep
- A közepszerűség problémája
- Kiemelés

Nahalka István – Tehetséggondozás és méltányosság

- A magyarországi gyermekek tanulási eredményei relatív rendkívül gyengék
- Ennek az oka az esélytelenség
- A tehetséges gyermekek elkülönítése – esélyegyenlőtlenséghez vezet
- 2006 – 2009 (PISA) esett a színvonal
- Az iskolai tehetséggondozás nem eredményes

Nahalka István – Tehetséggondozás és méltányosság

- Országos kompetenciamérés (2012)
 - Pedagógiai hozzáadott érték / szociális helyzet 2 teszt (előtte – utána)
 - Milyen az iskola hozzáadott értéke 2010 – 2012 összefüggései
 - A legjobb tanulók nem kapnak elegendő segítséget
- Mi az oka?
 - Gyenge génállomány? $\emptyset$
 - Motiváció? $\emptyset$
 - Szülői készítés? $\emptyset$
 - Nevelés színvonala? $\emptyset$
 - A legjobbakkal való kevés törődés? - Igen

Nahalka István – Tehetséggondozás és méltányosság

- Megoldás
 - A hagyományos szellemű paradigmákat valló pedagógusok szemléletmód váltása
 - A differenciálás tökéletesítése
 - A pedagógiai kultúra felzárkóztatása minden szinten
 - A „veszélyérzet” tudatosítása
 - A problémaérzékenység

Nahalka István – Tehetséggondozás és méltányosság

- A szociális háttér és a kompetenciák összefüggése
 - A tehetségnevelés bázisa szűk
 - Az egyes társadalmi közegekből érkezőket kizárjuk, diszkrimináljuk
 - A tehetségeket szegregáljuk
 - A gyenge tanulók, hátrányos helyzetűek jelenléte az osztályban nem hat negatívan a „jó tanulóra”
- Tévhitek
 - A tanulók között óriási különbség van
 - A teljesítményért a gyengébb tanulók a felelősek
 - A „kiemelés” jót tesz
 - A tehetséggondozásban méltányosság van

Fülöp Márta – A tehetséges versengő

- A versengés
 - Interperszonális és csoportközi
 - Mindenhol jelen van
 - 2,5 éves kortól életünk végéig kísér
- Tehetségelmélet
 - Howard Garner:
 - Személyen belüli (intrapszichés) és személyközi (interperszonális) tehetség

Fülöp Márta – A tehetséges versengő

- Ézelmi intelligencia – Intrapszichés tehetség
- Ézelmi intelligencia - Goleman (1995)
- Megfigyelés – Mit könnyebb megszokni Ejtőernyőzés vagy versenytánc (Deinzer 1997)
- Fenyegetés, vagy kihívás? (a győzelem, vereség és a vele járó stressz)
- Princeton egyetem felvételi vizsga vagy agytorna (eredmény 70% / 90%)
- Agyi folyamatok (Higgins 1997)

Fülöp Márta – A tehetséges versengő

Versengői típusok:

- a narcisztikus versengő
- a versengést elkerülő
- a közömbös versengő
- a kiegyensúlyozott versengő

Z. Kovács László – „Tehetséggondozás / Tehetségteremtés”

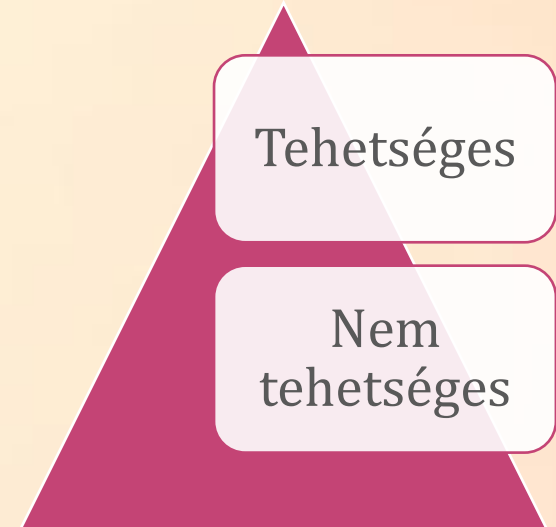
Tehetség „felelősök”

- Kisgyermekkor – fejlődépszichológia, gyermekpszichológia
- Iskoláskor – fejlődépszichológia, kognitív pszichológia
- Munkavállaló – tudásmenedzsment, emberi erőforrás fejlesztés
- Állampolgárként – tudáskormányzás, tudásvagyon gazdálkodás

Z. Kovács László – „Tehetséggondozás / Tehetségteremtés”

Alapmodell

- Mitől lesz valaki tehetséges?
- Deep practice (D. Coyle 2009)
- Deliberate practice (Geoff Corin 2010)
- „Find a thing you love to do, and work, and work and work...”

Z. Kovács László – „Tehetséggondozás / Tehetségteremtés”

Következtetések és induló „kisszótár”:

- Potenciális tehetség
- Aktuális tehetség
- Tehetséggondozás – Aktuális tehetség tovább fejlesztése (feladat)
- Tehetségmentés!!! – Tehetséggondozás nélkül visszazuhanó tehetség „vesztés”
- Tehetségvesztés fogalma

Z. Kovács László – „Tehetséggondozás / Tehetségteremtés”

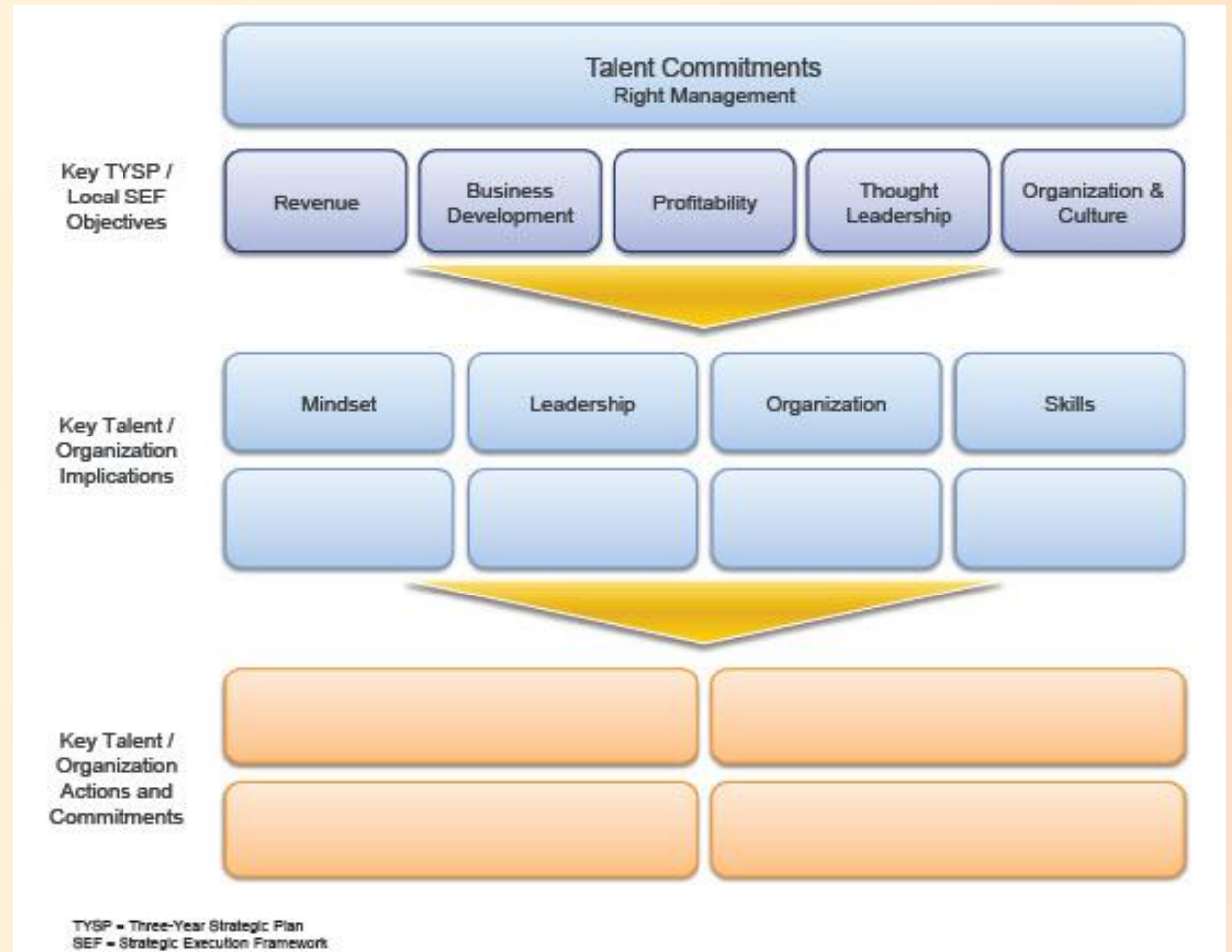
- A diskurzus állapota – Minőségi nivellálás felülről lefelé
- Mi történik, ha nem aktualizálódik a tehetség?
- Ken Robinson – Tehségpusztító erő
- Verseny a tehetségért
 - Talent hunting
 - Talent aquisition
 - Talent drain
 - Talent migration
 - Talent attraction
 - Talent exchange

Z. Kovács László – „Tehetség gondozás / Tehetségteremtés”

Operatív tehetség műveletek:

- Talent building
- Talent planning
- Talent mindset

Z. Kovács László – „Tehetség gondozás / Tehetségteremtés”

Tehetség élelciklus modell:

Tehetség „evidenciák”:

- Tehetségből nincs elég
- Nagy érték a verseny
- „Teremteni kell Őket”
- „A ma tehetsége 2020-ra átlagos lesz”
- Teljes szabadság a munkahelyen
- Mennyiségi nivellálásra van szükség

Networking for Talent: Talent Management Life Cycle™

Z. Kovács László – „Tehetséggondozás / Tehetségteremtés”

Tudáskormányzás rendszerszintje:

- Stock/Flow – tudásvagyon/áramlás (No child left behind)
- Egy ország tudásvagyon a „tudásértékláncban” fog megjelenni
- Tudásszakadék – A nagy különbségek áthidalására multiplikáció helyett desztillációra van szükség
- Tudáspolitikai és tudásgazdálkodás
- Tehetségteremtés
- Tehetségprogramok (H2O, P4C)

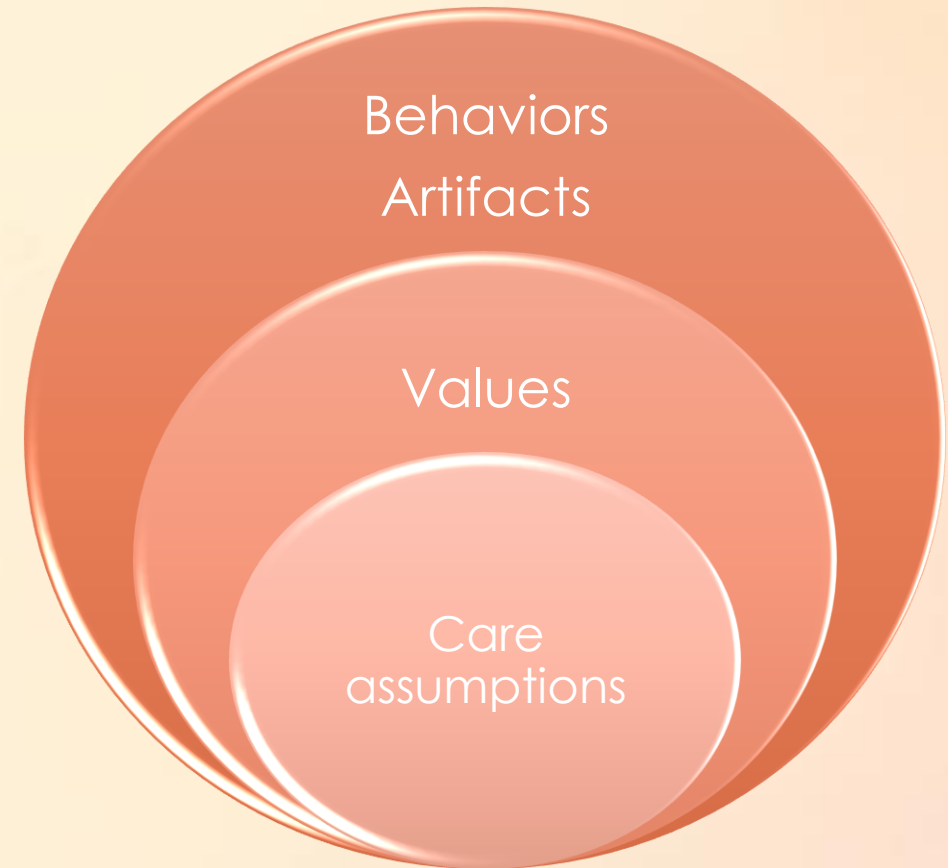
Péter Szarka Szilvia– Kreatív klíma

Kreativitásfejlesztés

- Környezeti hatások – iskolai alapok
- Egyéni jellemzők
- Vigotszkij elmélete
- Külső hatások és belső feltételek együttsége

Péter Szarka Szilvia– Kreatív klíma

- Ekvall definíciója a klímáról
- Általános jó klíma fogalma
- Környezeti tényezők a kreativitásban és a tehetséggondozásban (Csíkszentmihályi 1996, 2008)
- Teresa Amabile – Creativiti in context
- Gagné tehetségmodell
- Ziegler, 2004

Péter Szarka Szilvia– Kreatív klíma

- G. Ekvall (1996) Iskola, Lauer (2001)
 - Konfliktus
 - Kihívások
 - Új ötletek
 - Bizalom, nyitottság
 - Dinamizmus
 - Játékosság, humor
 - Vita
 - Kockázat

Fórumbeszélgetés

Moderátor:

- Fuszek Csilla (BET igazgató)

Részrtvevők:

- Arató Ferenc (PTE)
- Balogh László (DE, Pszichológiai Intézet)
- Bodnár Gabriella (BME)
- Gyarmathy Éva (ELTE)
- Péter – Szarka Szilvia (DE)
- Vass Vilmos (ELTE)

Fórumbeszélgetés

Moderátor:

- Fuszek Csilla (BET igazgató)

Részrtvevők:

- Arató Ferenc (PTE)
- Balogh László (DE, Pszichológiai Intézet)
- Bodnár Gabriella (BME)
- Gyarmathy Éva (ELTE)
- Péter – Szarka Szilvia (DE)
- Vass Vilmos (ELTE)

Fórumbeszélgetés - kérdések

1. Kérdés - A Köznevelési törvény szerint: „...kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” Szakemberként hozzá tennének-e valamit ezekhez a mondatokhoz/gondolathoz? Egyetértene-e a definícióval? Elegendőnek találják-e a törvényben felsorolt ismérveket? Ha nem, hogyan definiálnák a kiemelten tehetséges tanulót?
2. Kérdés: Beszélhetünk *tehetséges tanuló*ról, újabban azonban egyre többet hallani tehetséges környezetről, illetve tehetséges környezet azonosításáról, Csíkszentmihályi úgy véli, hogy a tehetség valójában társadalmi képződmény. Mennyiben tudnak ezzel egyetérteni? Hogyan tudnák a tehetséges környezetet definiálni?
3. Az oktatás-nevelés folyamatán belül hány éves korban és milyen feltételek mellett látják lehetségesnek a diákok pszichológiai tesztekkel való *tehetséggazosítását*?
4. Szakmai/művészeti tartalmakon, illetve a kreativitás fejlesztésén túlmenően mennyire tartják fontosnak, hogy más tartalmak is bekerüljenek a tehetséggondozás tematikájába (pl. a tehetséges fiatal morális tartásának fejlesztése)?
5. Hogyan mérhetnénk a tehetséggondozó munka sikerességét?

Speciális eszközök a tehetséggondozásban

Műhelyfoglalkozások:

A képességfejlesztő sakk a tehetséggondozásban - Előadás, eszközbemutató és módszertani ajánlás

- A foglalkozást vezeti: Öryné Gombás Csilla és Dienes Anna
- Sakkpallota képességfejlesztő program
- A bemutató célja a tehetségfejlesztő sakk mint oktatási eszköz iránti figyelem felkeltése, hiszen ezzel a módszerrel a gyerekek iskolai eredménye, tanulási hatékonysága javul, fejleszti a kreativitásukat, a problémamegoldó képességüket és a memóriájukat.

Mozgásban a gondolat

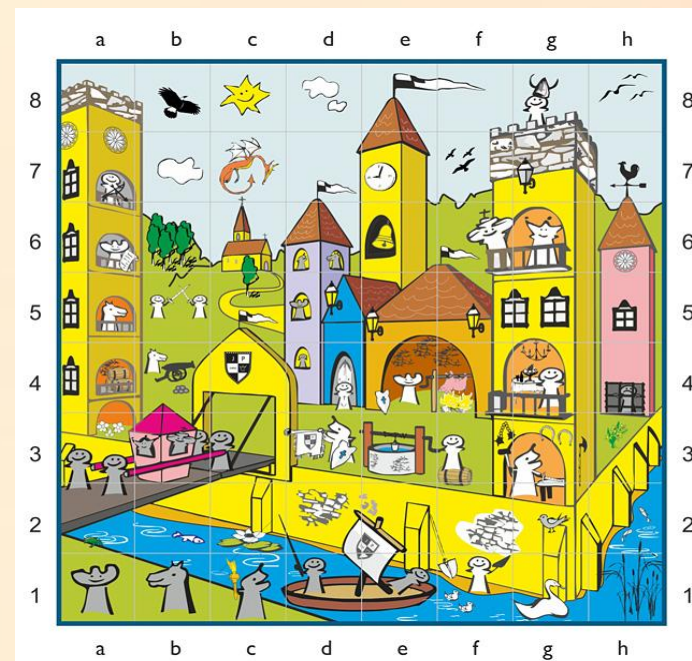
- A foglalkozást vezeti: Pirók Mónika
- Szolnok Városi Óvodák, Hétszínvirág Óvoda
- A rendszerezett megfigyelések hatékony segítséget nyújtanak a gyermekek eltérő érdeklődéséhez és igényeihez igazított, intellektusuk működési szintjének megfelelő, csoportos- és önálló tevékenységeik, mozgásprogramjaik megtervezéséhez, gazdagításához. A Magyar Mozgáskotta Módszerre épülő „Mozgásban a gondolat” Tehetséggondozó Program, az edző hatás mellett, a neurológiai harmonizációt segíti elő oly módon, hogy integrálja a sport, a zene, a matematika- logika, a környezetismeret, irodalmi ismeretek- élmények, drámajátékok elemeit. A gyermekek szeretik a Mozgáskottát: kihívásokat ad, elemekre bontja a mozgásos folyamatot. A módszer kapukat nyit, inspiratívan hat a gyermekekre, felnőttekre egyaránt.

Speciális eszközök a tehetséggondozásban

Műhelyfoglalkozások:

A képességfejlesztő sakk a tehetséggondozásban - Előadás, eszközbemutató és módszertani ajánlás

- Sakk a helyi tantervben
- Érdeklődés – képességfejlesztés
- Sport – Olimpiai Iskola
- Sakk megjelenése a tanítási időszakban
- Kiemelés – matematika szakkör keretében
- Polgár Judit támogatása – közös célok kitűzése

Speciális eszközök a tehetséggondozásban

Műhelyfoglalkozások:

Mozgásban a gondolat - Mozgáskotta a tehetséggondozásban

- A Magyar Mozgáskotta módszer bázisként jelenik meg a módszerben
- Idegrendszer – Mozgás – Neurológia harmonizáció
- Egyensúlyérzék fejlesztése – fő cél a tehetséggondozásban
- Mindkét agyféltekét tornáztatja
- A szenzomotoros rendszerek egészére ható gyakorlatok

Felhívás

Mi, mint az „Ez is tehetséggondozás” konferencia résztvevői: tehetségsegítő pedagógusok, pszichológusok, tehetséggondozás iránt érdeklődő szakemberek örömmel vettünk részt a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által kezdeményezett, MATEHETSZ által gondozott, a tehetségsegítés aktuális kérdéseit felvető konferencián. Szükségét érezzük annak, hogy a nemzeti erőforrásaink között nyilvántartott tehetség, az ország kiemelten gondozott értékévé váljon, hogy a **tehetségek érvényesülését segítő társadalom és gondolkodásmód kialakuljon**, hiszen „...az emberi értékek megőrzése szempontjából az egyik legfontosabb teendő a tehetség fejlesztése...” (Csíkszentmihályi Mihály) Javasoljuk, hogy a tehetségelméleti szakma kutatói és gyakorlati művelői évente **vándorkonferenciák** keretében vitassák meg a tehetséggondozás nemzetközi és hazai eredményeit, irányait, és szorgalmazzák a tehetségsegítés jó gyakorlatainak terjesztését. Felkérjük a felsőoktatás és tudomány vezető tehetséggondozó műhelyeit, hogy közösen vállaljanak **védnökséget** a tehetségsegítés elméleti kérdései felett.

Havass Miklós

A vándorkonferencia jövő évi szervezésére a PTE a helyszínen vállalkozott!